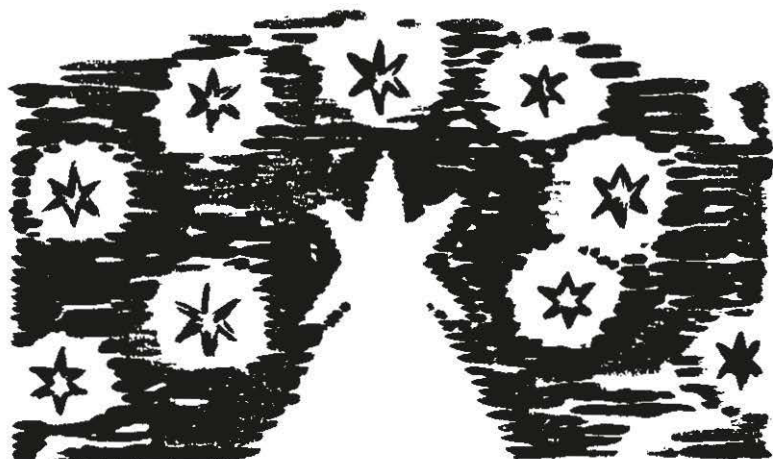

STAFFANSVISOR

Av legendens Staffan, Herodes tjänare, och vår nordiske Staffan, Hälsinglands apostel som led martyrdöden för sin tro, har under århundradenas lopp en symbolgestalt utbildats, den djupaste och skönaste, som växt fram på nordisk botten.

Visorna om Staffan äro många, vilket icke är så märkvärdigt, när det bakom denna gestalt döljer sig urnordiska riter och sedvänjor.

Där Staffan, som en manlig motsvarighet till Lucia, stiger fram på gården, platsen för dagens id och strävan, med ämbar och öskar på väg till brunnen, livets källa, för att hämta drycken som ger kraft, styrka och manligt sinnelag, är det vår nordiske ljusgestalt Balder, som träder fram för våra ögon.

Någon kristen gestalt har Staffan aldrig blivit, därtill var hans legendariske namne alltför obetydlig, likasåväl som Julen endast till skenet blivit en kristen högtid.

Det finns icke något land, som äger någon som helst motsvarighet till våra Staffansvisor. De utgöra ett det skönaste klenodium i vårt lands visbestånd. I sin myckenhet, rikedom och fägring äro de en god värdemätare på den svenska visans halt och berätta mera om vad det svenska folket har på hjärtat, än de vidlyftigaste utredningar.

Så länge Staffan går där ung, stark och allvarlig på vår svenska gårdsplan, med kraftens symboler, de fem fålarna, vid sin sida på väg till brunnen, så länge kommer vårt svenska rättssamhälle att bestå.

Staffan stalledräng har, utan att vi menat det, blivit en symbol för oss som folk, djupare än någon annan vi äger.

12. God morgon, god morgon, svärfader!

God morgon, god morgon, svärfader! Vi tackom nu så
gär - na. Gud. lå - te er vakna gla - der, allt
för den ljusa stjär - na! Ingen dager syns ännu,
utan ljus och stjärna, som för dagen plägar gå.

The image shows a musical score for a song. It consists of four staves of music in G major (one sharp) and 2/4 time. The melody is simple and folk-like. The lyrics are in Swedish and are written below the staves. The first staff starts with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The second staff continues the melody. The third staff continues the melody. The fourth staff ends with a double bar line. The lyrics are: "God morgon, god morgon, svärfader! Vi tackom nu så gär - na. Gud. lå - te er vakna gla - der, allt för den ljusa stjär - na! Ingen dager syns ännu, utan ljus och stjärna, som för dagen plägar gå."

God morgon, god morgon, svärfader!
Vi tackom nu så gärna.
Gud låte er vakna glader,
allt för den ljusa stjärna!
Ingen dager syns ännu,
utan ljus och stjärna,
som för dagen plägar gå.

13. God morgon här, kär fader vår.

God morgon här, kär fader vår, vi tackom nu så
nu ha ni Staffan på er gård, allt för den ljusa
gär-na, stjärna. Frisk er upp! Dag är an!
Ingen dager synes än, fast stjärnorna på
himmelen de blän-ka väl än, å de blän-ka.

God morgon här, kär fader vår,
vi tackom nu så gärna,
nu ha ni Staffan på er gård,
allt för den ljusa stjärna.
Frisk er upp! Dag är an!
Ingen dager synes än,
fast stjärnorna på himmelen
de blänka väl än,
å de blänka.

Staffan var en stalledräng,
vi tackom nu så gärna,
han vattnar sina fålar fem,
allt för den ljusa stjärna.
Frisk er upp! etc. ...

Två fålar voro svarta,
vi tackom nu så gärna,
det var två vackra fålar,
allt för den ljusa stjärna.
Frisk er upp! etc. ...

Två fålar voro röda,
vi tackom nu så gärna,
det var två vackra fålar,
allt för den ljusa stjärna.
Frisk er upp! etc. ...

Den femte han var apelgrå,
vi tackom nu så gärna,
den rider Staffan själv uppå,
allt för den ljusa stjärna.
Frisk er upp! etc. ...

14. Här är ann'dag jul i år.

Här är ann'dag jul i år. Hålt dig väl
fast, få - lan min! Ing - en da - ger
sy - nes än, för stjär - norna de blän - ker.

Här är ann'dag jul i år.
Hålt dig väl fast, fålan min!
Ingen dager synes än,
för stjärnorna de blänker.

Här finns ingen krämpe, ej heller någon ring,
Hålt dig väl fast, fålan min!
med vi binder folan, när vi stiger in.
För stjärnorna de blänker.

Och finns här någon flicka fin,
Hålt dig väl fast, fålan min!
som låser upp sitt äppelkrin?
För stjärnorna de blänker.

Till nästa år, när vi kommer igen,
Hålt dig väl fast, fålan min!
så gråter väl barnen i ungmors säng.
För stjärnorna de blänker.

15. God morgon kära fader.

God morgon kära fader, för re-de-li-ga
män. Gud låt er vakna gla-der, då ingen dager
än. Ingen dager synes än, ingen måne lyser
än, för stjärnorna på himmelen de blän-ka.

God morgon kära fader,
för redeliga män.
Gud låt er vakna glader,
då ingen dager än.
Ingen dager synes än,
ingen måne lyser än,
för stjärnorna på himmelen de blänka.

God morgon kära moder,
för redeliga etc.
Gud låt er vakna goder,
då ingen dager än.
Ingen dager synes etc.

Staffan var en stalledräng,
han vattnar sina fålar fem.

Och två de voro röda,
De tjänte väl sin föda.

Och två de voro vita,
De ä' varandra lika.

Den femte han är appelgrå,
Den rider Staffan själv uppå.

Och far han står vid bänken
och skiftar juleskänken.

Och mor hon står vid spisen
och skiftar julegrisen.

Och finns det piga i ert hus,
hon står upp och tänder ljus.

Jag ser på eran skorsten vit,
för eder dotter kom jag hit.

Jag ser på eder skorsten grå,
att kaffepannan hon är på.

Jag ser på edert fönster blank,
att här finns brännvin, ingen lank.

Jag står ej längre utför knut,
jag tror det tjälas i min trut.

Jag står ej längre utför vägg,
jag tror det tjälas i mitt skägg.

16. Staffan var en stalledräng.

Staffan var en stalledräng. Vi tackom nu så gärna. Han
vattna' sina fålar fem. Allt för den lju-sa
stjärna. Ingen da-ger sy-nes än, utan
stjärnorna på himmelen de blän-ka.

Staffan var en stalledräng.
Vi tackom nu så gärna.
Han vattna' sina fålar fem.
Allt för den ljusa stjärna.
Ingen dager synes än,
utan stjärnorna på himmelen
de blänka.

Nu är eld uti var spis.
Vi tackom nu så gärna.
Båd' julegröt och julegris.
Allt för den ljusa stjärna.
Ingen dager etc.

Nu är fröjd uti vart hus,
med julegran och juleljus.

Finns det en kvinna i detta hus,
så går hon upp och tänder ljus.

17. Staffan var en stalledräng.

Staffan var en stalledräng, en stal-ledräng, en
stalledräng, han vattnar sina fålar fem, i ra', i ra', i
ral-la ra-rara. Gossar låt oss lus-tiga vara,
jul en gång om å-ret ba-ra. Tri ralla ra-ro!

Staffan var en stalledräng, en stalledräng, en stalledräng,
han vattnar sina fålar fem, i ra', i ra', i ralla rarara.
Gossar låt oss lustiga vara,
jul en gång om året bara.
Tri ralla raro!

De voro två, de vita, de vita, de vita.
De voro så jämlika, i trav, i trav, i tralla rarara.
Gossar låt oss etc.

De voro två, de röda, de röda, de röda,
som själv skull' skaffa föda; i trav, i trav, i tralla rarara.
Gossar låt oss etc.

Den femte han var apelgrå, var apelgrå, var apelgrå.
Den rider Staffan själv uppå; i trav etc.

Ack kära mor vid lullan, vid lullan, vid lullan,
låt oss få smaka julbullen din.

Ack kära mor I raska, I raska, I raska,
låt oss få en tår ur flaskan din.

Ack kära mor i spisen, i spisen, i spisen,
låt oss få smaka julgrisen din.

Ack kära mor i huset, i huset, i huset,
låt oss få se julljuset ditt.

18. Staffan var en stalldräng.

Staffan var en stalldräng. Ptro, håll fast, fo-lan min! Han

vattna' si-na få-lar fem, Allt för den ljusa stjärna.

Frisk er upp I adelsmän! Ing-en da-ger sy-nes än, men

stjär-nor-na på him-me-len de blän-ka väl än.

Staffan var en stalldräng.

Ptro, håll fast, folan min!

Han vattna' sina fålar fem,

Allt för den ljusa stjärna.

Frisk er upp I adelsmän!

Ingen dager synes än,

men stjärnorna på himmelen

de blänka väl än.

**Två de voro vita,
Ptro etc.
de vor' så hjärtans lika.
Allt för etc.**

**Två de voro svarta,
de vor' så hjärtans vackra.**

**Den femte han var apelgrå,
den rider Staffan själv uppå.**

19. Staffan var en stalledräng.

Staf-fan var en stalledräng, stalledräng, stalledräng,
han vatt-na-de si-na få-lar fem, få-lar fem.
få-lar fem. Stjärnor-na de tind-ra så kla-ra.
Gossar lät oss lus-ti-ga va-ra, och i år båd'
sto-ra och små en fröj-de-full jul-tid få.

Staffan var en stalledräng, stalledräng, stalledräng,
han vattnade sina fålar fem.

Stjärnorna de tindra så klara.

Gossar lät oss lustiga vara,

och i år båd' stora och små

en fröjdefull jultid få.

**Tvånne röda ägde han, ägde han, ägde han,
de tjänte födan väl minsann, väl minsann, väl minsann.
Stjärnorna de tindra etc.**

**Vita fålar även två, även två, även två,
så lika varandra de också, de också, de också.
Stjärnorna de tindra etc.**

**Femte fålen apelgrå, apelgrå, apelgrå,
den rider Staffan själv uppå, själv uppå, själv uppå.
Stjärnorna de tindra etc.**

20. Staffan var en stalledräng.

Staf - fan var en stal - ledräng, vi tack - om nu så
gär - na. Han vatt - na' si - na få - lar fem, allt
för den lju - sa stjär - na. Ing - en da - ger sy - nes än,
stjär - nor - na på him - me - len de blän - ka.

Staffan var en stalledräng,
vi tackom nu så gärna.
Han vattna' sina fålar fem,
allt för den ljusa stjärna.
Ingen dager synes än,
stjärnorna på himmelen
de blänka.

Två de voro röda,
vi tackom nu så gärna.
De tjänte väl sin föda,
allt för den ljusa stjärna.
Ingen dager etc.

Två de voro vita,
de va' varandra lika.

Den femte han var apelgrå,
den rider själva Staffan på.

Innan hanen galit har,
Staffan uti stallet var.

Innan solen månd' uppgå,
betsel och guldsadel på.

Staffan rider till källan,
han öser upp vatten med skällan.

21. Staffan var en stalledräng.

Staf - fan var en stal - le - dräng,
vatt - na - de si - na få - lar fem,
stal - le - dräng, stal - le - dräng, han få - lar fem.
få - lar fem,
Flick - or - na lå - ta oss lus - ti - ga va - ra,
gos - sar na lå - ta oss hä - dan - fa - ra.
Jul en gång om å - ret ba - ra!

Staffan var en stalledräng, stalledräng, stalledräng,
han vattnade sina fålar fem, fålar fem, fålar fem.
Flickorna låta oss lustiga vara,
gossarna låta oss hädanfara.
Jul en gång om året bara!

God morgon! God morgon! kär' fader, fader, fader,
Gud låte er vakna så glader, glader, glader!
Flickorna etc . . .

God morgon! God morgon! kär' moder, moder, moder,
Gud låte er vakna så goder, goder, goder!

Vi se på eder förstudörr, förstudörr, förstudörr,
att edra flickor haft friare förr, friare förr, friare förr.

Vi se på edra fönster blank, fönster blank, fönster blank,
att här finns brännvin, å inte lank, inte lank, inte lank.

Sitta vi längre för er vägg, för er vägg, för er vägg,
fryser det is uti vårt skägg, i vårt skägg, i vårt skägg.
Flickorna låta oss lustiga vara,
gossarna låta oss hädanfara.
Jul en gång om året bara!

22. Staffan var en stalledräng.

Staf-fan var en stal-ledräng, allt för den lju-sa
stjär-na, han vatt-na' si-na få-lar fem, det
se vi nu så gärna. Ing-en da-ger sy-nes än, för
stjär-nor-na på him-me-len de blän-ka.

Staffan var en stalledräng,
allt för den ljusa stjärna,
han vattna' sina fålar fem,
det se vi nu så gärna.
Ingen dager synes än,
för stjärnorna på himmelen
de blänka.

Två de voro vita,
allt för etc.
de äro varandra så lika,
det se vi nu etc.

Två de voro röda,
de tigger var sin föda.

Den femte han var apelgrå,
den Staffan själv skall rida på.

Finns det doter i detta hus,
så tänder hon genast juleljus.

Vi se på edert fönster blank,
att här finns brännvin och inte lank.

Står vi längre utom vägg,
så fryser det is uti vårt skägg.

Om vi inte in får gå,
allt för den ljusa stjärnan,
så drar vi farstun full av vål,
det ser vi int' så gärna.
Ingen dager synes än,
för stjärnorna på himmelen
de blänka.

23. Staffan var en stalledräng.

Sta-fan var en stalledräng, stalledräng, stalledräng, han
vatt-nar si - na få - lar fem, hur - ra, hur - ra, hur -
ra fal - le - ral - la. Gossar låt oss lus - ti - ga va - ra,
Jul en gång om å - ret ba - ra. Sjung fal - le - ral - la lej!

Staffan var en stalledräng, stalledräng, stalledräng,
han vattnar sina fålar fem, hurra, hurra, hurra falleralla.
Gossar låt oss lustiga vara,
Jul en gång om året bara.
Sjung falleralla lej!

De två, de voro vita, vita, vita,
de voro varandra lika,
hurra, hurra etc.

**De två, de voro röda, röda, röda,
de tjänte varandras föda, hurra, hurra, etc.**

**Den femte, den var apelgrå, apelgrå, apelgrå,
den Staffan skulle rida på, hurra, hurra, hurra falleralla.
Gossar låt oss lustiga vara,
Jul en gång om året bara.
Sjung falleralla lej!**

24. Staffan var en stalledräng.

The musical score is written on five staves in G major (one sharp) and 2/4 time. The melody is simple and folk-like, with lyrics written below each staff. The lyrics are in Swedish and tell a story about a stable boy named Staffan who watered the sheep and saw the stars.

Staf - fan var en stal - le - dräng.
Håll dig väl fo - lan min! Han vatt - na - de de
få - lar fem, Allt vid den lju - sa stjärnan.
So - len ly - ser in - te än, in - te än, men
stjär - nor - na på him - me - len de blän - ka.

Staffan var en stalledräng.
Håll dig väl folan min!
Han vattnade de fålar fem,
Allt vid den ljusa stjärnan.
Solen lyser inte än, inte än,
(eller: Ingen dager synes än, synes än)
men stjärnorna på himmelen
de blänka.

**Två de voro röda,
de tjänte väl sin föda.**

**Två de voro vita,
de va de andra lika.**

**Den femte han var apelgrå,
den rider Staffan själv uppå.**

**Innan tuppen galit har,
han i stallet redan var.**

**Hastigt lägges sadeln på,
innan solen mänd' uppgå.**

**Skinnpäls och mössa,
hundar och bössa.**

**Framme han till skogen var,
innan någon vaknat har.**

**Orrar och tjädrar,
hundarna vädra.**

**Själva björnen i sitt bo,
ej får vara uti ro.**

**I den fula vargens spår
fort och oförskräckt han går.**

**Räven den röda
måste ock blöda.**

**Stackars haren, skrämd och rädd,
måste stupa i sin bädd.**

Dagen den lider,
folan hemskrider.

Nu är eld uti var spis,
julegröt och julegris.

»Kära mor i spiseln,
giv oss ett stycke av grisen!»

»Kära mor vid lullan,
låt oss smaka bullan!»

»Lutfisken luktar,
brännvinet fuktar.»

»Få vi intet brännvin i våra krus,
slå vi edra fönster ut.»

»Kuse och kaka
låt oss få smaka.»

»Låt oss mera dricka få
innan harpan börjar gå.»

Gamla gumman, matt och tung,
börjar åter bliva ung.

Själva gubben krafter får,
se'n han druckit sig en tår.

Unga bonden nöjd och glad,
dansar polskor tre å rad.

Husfrun ung å röd å varm,
håller barnet på sin arm.

Åt åre då vi komma igen,
så står en vagga vid ungmors säng.

Flickorna unga
dansa och sjunga.

Drängarna hoppa
piporna stoppa.

Nu rider Staffan å gåle,
han kommer ej igen förr'n åt åre.

Uppå julen broder Knut,
håll dig väl folan min,
som på visan gör ett slut.
Hjälp gud och sankte Staffan.
Solen lyser inte än, inte än,
men stjärnorna på himmelen
de blänka.

25. Och Staffan var en stalledräng.

Och Staf-fan var en stal-le-dräng, stal-ledräng,
Han vatt-nar si-na få-lar fem, få-lar fem,
stal-ledräng. Ja flick-or-na tack, tral-li-få-lar fem.
fall fal-li-ra-ra, gos-sar-na lå-ta sig
lus-ti-ga va-ra. En gång Jul!
En gång Jul! En gång Jul om å-ret!

Och Staffan var en stalledräng, stalledräng, stalledräng.
Han vattnar sina fålar fem, fålar fem, fålar fem.
Ja flickorna tack, trallifall fallirara,
gossarna låta sig lustiga vara.
En gång Jul! En gång Jul! En gång Jul om året!

26. Staffan var en stalledräng.

Staf - fan var en stal - le - dräng,
stal - le - dräng, stal - le - dräng. Han
vatt - nar si - na få - lar fem, i
ra, i ra, i ral - le - ral - le - ral - la.
En gång Jul om å - ret ba - ra,
Sjung fal - le - ral - la lej!

Staffan var en stalledräng, stalledräng, stalledräng.
Han vattnar sina fålar fem, i ra, i ra, i ralleralleralla.
En gång Jul om året bara,
Sjung fallerallalej!

**Två de voro röda, röda, röda,
de förtjäna väl sin föda, i ra, i ra etc.
En gång etc.**

**Två de voro vita, vita, vita,
de voro varandra lika.**

**Den femte han var apelgrå apelgrå, apelgrå,
den rider Staffan själv uppå.**

**Kära mor i spisen,
låt Staffan smaka grisen.**

**Kära far i huset,
låt Staffan smaka kruset.**

**(Efter förplägnaden:)
Nu rider Staffan av er gård,
stor lön i himmelen I får.**

**(Men blev förplägnaden ringa:)
Nu rider Staffan av er gård,
han har ej fått en våter tår.**